

Київський університет імені Бориса Грінченка

ISSN 2311-2409 (Print)
ISSN 2412-2009 (Online)
DOI:10.28925/2311-2409

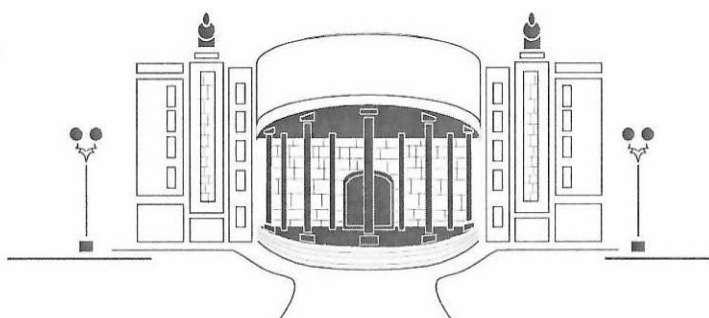
Педагогічна освіта:

теорія і практика

Pedagogical Education:
Theory and Practice

Психологія
Педагогіка

Psychology
Pedagogy

Збірник
наукових праць

№ 34 (2) • 2020

Рік заснування — 2001
Виходить двічі на рік

The year of foundation — 2001
Frequency: semi-annual

Київ • 2020

ЗМІСТ

РОЗДІЛ I ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

- Паламар С., Нежива Л.*
Методична модель застосування доповненої реальності на уроках читання в початковій школі 6
- Проворова Є.*
Удосконалення методичної компетентності вчителів музики в закладі загальної середньої освіти 14
- Машовець М., Голота Н., Карнаухова А.*
Сучасна модель практичної підготовки майбутніх педагогів 21
- Куземко Л.*
Навички XXI століття в контексті забезпечення якості професійної підготовки педагога 28

РОЗДІЛ II ЄВРОПЕЙСЬКІ НАУКОВІ СТУДІЇ

- Vavříková H.*
Axiologization as a tool of prevention Social pathological phenomena
in czech society ageism in czech society 34
- Vavříková H.*
Pedagogical facilitation from view of university students 47

РОЗДІЛ III ПЕДАГОГІЧНІ КОНЦЕПЦІЇ КРИЗЬ ПРИЗМУ ІСТОРІЇ

- Сухомлинська Л.*
Просвітитель і педагог І.І. Горбунов-Посадов про формування у дітей
ціннісного ставлення до світу живого. 57
- Леонтьєва І.*
Генеза андрагогічного знання: історичний аспект 66

РОЗДІЛ IV ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ ПЕДАГОГІКИ

- Мієр Т.*
Сутність освітніх парадигм і поліпарадигмальних проявів у багатовимірній педагогічній реальності
та особистісній самореалізації студентів під час е-навчання 73
- Коваленко С., Бовтрук Н.*
Здійснення процедури нострифікації в країнах ЄС та Україні 84

РОЗДІЛ V ПСИХОЛОГІЯ І СОЦІОЛОГІЯ У КОНТЕКСТІ СУЧАСНОЇ НАУКИ

- Литвиненко О.*
Технології психокорекційної роботи в контексті онтогенезу та дизонтогенезу
особистісного становлення підлітків. 91
- Чернуха Н., Слабковська А.*
Соціальна відповідальність як сучасна необхідність для батьків-усиновителів 99
- Співак Я., Співак Л., Кузнецов О., Беседіна Є., Дудник К.*
Сучасні проблеми підготовки майбутніх соціальних працівників до професійної діяльності 105
- Прядко А.*
Психологічні особливості виникнення професійних стереотипів
у вихователів та способи їх подолання 112

CONTENTS

SECTION I APPLIED ASPECTS OF PROFESSIONAL AND PEDAGOGICAL EDUCATION

- Palamar S., Nezhiva L.*
Methodical Model of Augmented Reality Application in Reading Lessons in Primary School. 6
- Provorova Ye.*
Improving the Methodological Competence of Music Teachers
in Comprehensive Secondary Education Institutions 14
- Mashovets M., Golota N., Karnaukhova A.*
Modern Model of Practical Training of Future Teachers. 21
- Kuzemko L.*
Skills of the 21st Century in the Context of Quality Assurance of Teacher Training 28

SECTION II EUROPEAN SCIENTIFIC STUDIES

- Vavříková H.*
Axiologization as a Tool of Prevention Social Pathological Phenomena in Czech Society 34
- Vavříková H.*
Pedagogical Facilitation from View of University Students 47

SECTION III PEDAGOGICAL CONCEPTS THROUGH THE PRISM OF HISTORY

- Sukhomlinska L.*
Enlightener and Educator I. I. Gorbunov-Posadov about Development
of Valuable Attitude to Living Beings World among Children. 57
- Leontieva I.*
Genesis of Andragogical Knowledge: historical aspect 66

SECTION IV THEORETICAL FUNDAMENTALS OF DEVELOPMENT OF MODERN PEDAGOGY

- Miier T.*
The Essence of Educational Paradigms and Polyparadigmatic Manifestations
in Multidimensional Pedagogical Reality and Personal Self-Realization of Students in e-Learning 73
- Kovalenko S., Bovtruk N.*
Implementation of the Nostrification Procedure in the EU and Ukraine. 84

SECTION V PSYCHOLOGY AND SOCIOLOGY IN THE CONTEXT OF MODERN SCIENCE

- Litvinenko O.*
Technologies of Psychological Correction in the Context of Ontogenesis and Dysontogenesis
of Personal Development of Adolescents. 91
- Chernukha N., Slabkovska A.*
Social Responsibility as a Modern Necessity for Adoptive Parents 99
- Spivak Ya., Spivak L., Kuznetsov O., Besedina Ye., Dudnyk K.*
Modern Problems of Preparation of Future Social Workers for Professional Activity 105
- Priadko A.*
Psychological Features of the Occurrence of Educators Professional Stereotypes
and Ways to Overcome Them 112

М. Машовець,

заступник директора з науково-методичної та навчальної роботи
Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка,
кандидат педагогічних наук, доцент
m.mashovets@kubg.edu.ua

ORCID iD 0000-0003-4408-9230

Н. Голота,

доцент кафедри педагогіки та психології Педагогічного інституту
Київського університету імені Бориса Грінченка,
кандидат педагогічних наук
n.holota@kubg.edu.ua

ORCID iD 0000-0003-3748-753X

А. Карнаухова,

доцент кафедри дошкільної освіти Педагогічного інституту
Київського університету імені Бориса Грінченка,
кандидат педагогічних наук
a.karnaukhova@kubg.edu.ua

ORCID iD 0000-0001-6476-8084

СУЧАСНА МОДЕЛЬ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ

У статті проаналізовано сучасну модель практичної підготовки вихователів закладів дошкільної освіти та вчителів початкової школи, обґрунтовано діяльність Центру самопізнання і само-розвитку, Центру інноваційних освітніх технологій (ICR), Навчальної лабораторії творчої педагогіки, що забезпечує поєднання наукових досягнень і практики в освітньому процесі. Висвітлено роботу центрів на аудиторних та позааудиторних заняттях, в процесі яких студенти беруть участь у міждисциплінарних проєктах, навчальних тренінгах, оволодівають інноваційними інструментами викладання, що, безперечно, сприяє підсиленню практико орієнтованої компоненти освітнього процесу, розвитку в майбутніх педагогів здатності до самопрезентації, ефективного формуванню їхньої професійної компетентності.

Ключові слова: заклад дошкільної освіти, заклад загальної середньої освіти, модель, практична підготовка, педагогічна виробнича практика, професійна діяльність, студенти.

© Машовець М., Голота Н., Карнаухова А., 2020

© Київський університет імені Бориса Грінченка, 2020

Вступ. Сучасний поступальний розвиток держави потребує громадян нової генерації — творчих, конкурентоздатних, здатних вчитися впродовж життя, критично мислити, оперативно реагувати на виклики суспільства. Забезпечити виховання й навчання таких членів суспільства можуть тільки ті педагоги, які здатні орієнтуватися на потреби вихованця, учня в освітньому процесі, постійно розвиватися, досягаючи нових професійних здобутків, змінюватися, разом з дітьми засвоюючи нові знання.

Завданням вищої освіти на сучасному етапі розвитку суспільства є підготовка конкурентоздатних фахівців, що володіють професій-

ною мобільністю, навичками швидкої адаптації до змінних умов буття суспільства, методами самоосвіти, підвищення якості власної професійної діяльності та її продукту. Модернізація сучасної системи освіти формує підвищені вимоги до якості підготовки педагогів, яка полягає не тільки в осучасненні змісту навчальних дисциплін, а й доцільно ефективній організації різних видів педагогічної практики. Саме педагогічна практика сприяє застосуванню студентами набутих знань щодо організації освітнього процесу в закладах дошкільної освіти та початкової школи в реальних ситуаціях повсякденної діяльності педагога. Підготовка до практичної діяль-

ності здійснюється і в процесі аудиторних занять: студенти мають змогу моделювати різні складові ситуації майбутньої педагогічної діяльності та добирати різні способи їх вирішення з огляду на пропонувані особливості педагогічної ситуації.

Педагогічна виробнича практика розглядається науковцями та практиками, як важлива складова підготовки майбутнього педагога у встановленні взаємозв'язку між теоретичним блоком набуття загальних і фахових компетентностей та перевіркою їхньої реальної достовірності у практичній професійній діяльності під час проходження виробничої практики. Саме в процесі педагогічної практики у студентів формується цілісне сприймання професійної діяльності, здатність до організації взаємодії з усіма учасниками освітнього процесу, самостійного прийняття рішень та швидкого реагування на виклики повсякденної педагогічної діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Різні аспекти підготовки майбутніх педагогів до здійснення професійної діяльності завжди були в полі зору науковців. Так, зокрема, шляхи підвищення ефективності та якості підготовки вихователів закладів дошкільної освіти до професійної діяльності знайшли своє відображення у дослідженнях Г. Беленької, А. Богуш, Н. Гавриш та інших. Теоретико-методичні аспекти підготовки вчителів початкових класів висвітлювалися у доробках таких науковців як Н. Бібік, В. Бондар, М. Вашуленко, Л. Хомич та інших. Особливості організації педагогічної практики у вищих педагогічних навчальних закладах були розкриті у працях О. Абдуллої, Л. Булатової, Н. Кичук, Е. Кузьміної, Л. Хомич та інших.

Мета статті — визначити й схарактеризувати сучасну модель практичної підготовки вихователів закладів дошкільної освіти та вчителів початкової школи в Педагогічному інституті Київського університету імені Бориса Грінченка.

Завдання:

- визначити зміст поняття «модель» практичної підготовки майбутніх педагогів;
- розкрити діяльність Центру самопізнання і саморозвитку, Центру інноваційних освітніх технологій (ICR), Навчальної лабораторії творчої педагогіки в практичній підготовці майбутніх педагогів.

Виклад основного матеріалу. Проблема моделювання змісту педагогічної освіти досліджувалася багатьма вченими (І. Зязюн, Г. Васянович, М. Лещенко, С. Сисоева та інші). На сьогодні вона набуває нового значення, бо не тільки підвищуються вимоги до якості професійної підготовки педагога, але й вибудовується цілісна система неперервної педагогічної освіти. Так, досліджуючи питання неперервної професійної освіти, Н. Ничкало обґрунтувала її необхідність та схарактеризувала особливості, а також визна-

чила поетапність її набуття: початковий, базовий, основний, післядипломний.

Аналіз розроблених моделей та переосмислення змісту дозволяють нам поєднувати вимоги до підготовки сучасного вихователя та вчителя з викликами педагогічних потреб у суспільстві, створюючи модель, яка б задовольняла цим викликам, була гнучкою, динамічною та відкритою.

Аналіз психолого-педагогічних досліджень (В. Кудін, М. Моїсєєв, Н. Морзе, О. Пехота, В. Шило) дозволяє констатувати, що поняття «модель» виступає як теоретичний взірць-еталон, водночас моделі є засобом існування знань, носієм знань, — це штучний елемент, який створюють для кращого пізнання системи.

У дослідженнях С. Вітвіцької модель підготовки майбутнього педагога розглядається у вигляді системи, що відтворює існуючі структури, які будуть проектуватися, склад і зміст навчання педагогів, організацію освітнього процесу, що забезпечує їх реалізацію. А педагогічна модель, за визначенням дослідниці, — це модель, яка відображає взаємозв'язки та взаємозалежності між проєктованими якостями і властивостями особистості, як об'єкта педагогіки та процесом її розвитку, а також організацію тієї педагогічної системи, в межах якої він відбувається, і управління нею (Вітвіцька С., 2014).

Наукове підґрунтя досліджуваної проблеми становлять методологічні ідеї, що пов'язані з розвитком знань і суспільства, яке навчається: доступність навчання, розширення кола суб'єктів освітнього процесу та зміна їх функцій; провідні ідеї — «навчання упродовж життя» і «навчатися як вчитися»; розвиток професіоналізму, компетентності в умовах безперервного професійного розвитку; формування у майбутніх та працюючих педагогів готовності до змін у педагогічній діяльності.

Сучасні зміни все більше перетворюють заклади дошкільної освіти та заклади загальної середньої освіти на системи, відкриті для навколишнього світу. Життя у середовищі, що постійно розвивається та змінюється, поступово стає моделлю поширеної молодіжної культури. У садочку, групі, школі, класі здійснюється спільне життя, комунікація і самовираження дітей, які активно адаптуються до змін у суспільстві. Змінюється суттєво й сама сучасна сім'я, відбувається диверсифікація родинних укладів, зростання кількості неповних сімей.

Нові пріоритети значно ускладнюють та урізноманітнюють роль і функції педагога, який має реагувати на новий стан речей, бути готовим застосовувати більш варіативні та індивідуальні методи роботи. Дослідження західних соціологів свідчать про підвищення рівня сподівань батьків щодо освіти і виховання їх дітей. Вихователь та вчитель мають бути готові працювати у колек-

тиві, в якому слід враховувати: рівень обдарованості дитини, її менталітет, специфіку соціокультурного оточення, індивідуальні особливості та ціннісні орієнтації. (Пуховська Л., 1997).

У наукових працях М. Рафальської розроблено та апробовано концептуальну модель компетентностей для культури демократії (КДК) та її дескриптори, що корелюється з програмами підготовки майбутнього сучасного педагога в Педагогічному інституті та надає можливості формування компетентностей для культури демократії, які він послідовно розвиватиме у своїх вихованців та учнів. Нові підходи до організації освітнього процесу професійної підготовки впливають на формування демократичного середовища та готують майбутнього педагога до професійної діяльності на принципах демократії, поваги до прав людини та дитини (М. Рафальська, 2018).

Тож ще в період навчання студент, майбутній педагог, має бути активним суб'єктом педагогічної системи, в межах якої відбувається його становлення. Освітніми програмами першого (бакалаврського) рівня вищої освіти педагогічних спеціальностей в Педагогічному інституті Київського університету імені Бориса Грінченка передбачено різні види педагогічної практики, починаючи з першого курсу, в процесі яких поглиблюється формування та перевіряється професійна інтегральна компетентність — здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі дошкільної освіти й початкової освіти з розвитку, навчання і виховання дітей раннього, дошкільного та молодшого шкільного віку, що передбачає застосування загальних положень дидактики, психолого-педагогічних теорій і фахових методик дошкільної і початкової освіти; здатність виявляти та спостерігати педагогічні явища та процеси (вибирати об'єкт спостереження, формулювати конкретну мету спостереження, правильно фіксувати результати спостереження); здатність планувати, аналізувати, організовувати освітній процес, встановлювати зв'язок між педагогічними впливами та досягнутими дітьми результатами і вирішувати професійні задачі. Зазначимо, що освітня програма спеціальності 012 «Дошкільна освіта» розроблена на підставі стандарту вищої освіти за спеціальністю 012 «Дошкільна освіта» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, що введено в дію з 2019/2020 навчального року, освітня програма спеціальності 013 «Початкова освіта» розроблена Педагогічним інститутом та затверджена Вченою радою Київського університету імені Бориса Грінченка 2018/2019 навчального року.

В основу розробленої в Педагогічному інституті Київського університету імені Бориса Грінченка сучасної моделі педагогічної практики покладено принципи компетентнісного під-

ходу; взаємодії і партнерства викладачів, студентів і практиків-наставників; широкої методичної підтримки студентів у професійному становленні, діяльнісного підходу до організації практичної підготовки, розвивальної спрямованості та результативності.

При цьому, важливо звертати увагу на стиль спілкування в педагогічному колективі, з яким планується співробітництво, цінності, на яких ґрунтується освітній процес у закладі освіти, його імідж. Студенти мають відчутти, що в освітньому закладі їх чекають, адже поява студентів-практикантів — це важлива подія для колективу, що передбачає як готовність передавати досвід з боку педагогів, так і готовність сприймати та вивчати його з боку студентів-практикантів. За такої умови очікування на ефективну реалізацію завдань практики та професійну мотивацію будуть виправдані.

Формуючи бази проходження практик студентами спеціальностей 012 «Дошкільна освіта» та 013 «Початкова освіта», відділ педагогічної практики та випускові кафедри дошкільної та початкової освіти Педагогічного інституту враховують це у подальшій роботі з педагогічними колективами освітніх закладів. Зазначимо, що в сучасних освітніх програмах професійної підготовки майбутніх педагогів 32% від загальної кількості кредитів (240 кредитів) відводиться на педагогічну практику, включаючи спеціалізацію (а, наприклад, за вимогами стандарту вищої освіти за спеціальністю 012 «Дошкільна освіта» — мінімум 20%).

У межах підготовки за спеціальністю 012 «Дошкільна освіта» навчальним планом передбачено наступні види педагогічної практики: навчальна — 2 і 3 семестри (12 кредитів); виробнича — 4, 5, 6, 7 семестри (33 кредити); виробнича — у 8 семестрі (18 кредитів); виробнича практика з додаткової спеціалізації 013 «Початкова освіта» — 6, 7, 8 семестри (13,5 кредитів). Види педагогічної практики, яку проходять студенти спеціальності 013 «Початкова освіта», відрізняються за кількістю кредитів на кожен її вид та розподілом за семестрами: навчальна (психолого-педагогічна) — 2 семестр (3 кредити); навчальна (пропедевтична) — 3, 4, 5 семестри (9 кредитів); виробнича (навчально-методична) — 6 семестр (12 кредитів); виробнича практика з додаткової спеціалізації 012 «Дошкільна освіта» — 6, 7, 8 семестр (13,5 кредитів).

Звернемося до досвіду організації і проведення педагогічної практики на спеціальності 012 «Дошкільна освіта». Ще раз підкреслимо, що хоча освітньо-професійна програма спеціальності 012 «Дошкільна освіта» розроблена на основі стандарту вищої освіти за спеціальністю 012 «Дошкільна освіта» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, в ній закладено певний рівень самостійності та унікальності вибору

підходів до її реалізації в теоретико-методичному та практичному наповненні.

Зауважимо, що на практиці у закладах дошкільної та загальної середньої освіти студенти в процесі організації різних видів діяльності з дітьми дошкільного віку та проведення уроків у початковій школі зустрічаються з необхідністю застосування інтегрованих умінь: анатомо-фізіологічних, педагогічних, психологічних, з фахових методик, які передбачають не лише застосування набутих знань, але й здатність діяти в залежності від педагогічної ситуації, що, зрештою, й забезпечує варіативність, гнучкість та ефективність освітнього процесу. Тому перш, ніж виходити безпосередньо на бази практики, студенти мають можливість перевірити себе та визначити рівень власної готовності до вирішення завдань практики у Центрі самопізнання і саморозвитку, проходячи різного рівня складності діагностичні тестування, вирішуючи педагогічні ситуації, що суголосні завданням того чи іншого виду практики, рефлексуючи власні педагогічні надбання та інше. Крім того, практичні заняття з таких дисциплін, як «Анатомія та фізіологія», «Психологія вікова», «Інклюзивна освіта» проходять на базі Центру. За результатами наших моніторингових зрізів, якість успішності навчальних результатів у вивченні зазначених дисциплін на 3–4 % вища, а абсолютна успішність становить 100 %.

Також слід зазначити, що на практиці студенти як спеціальності «Дошкільна освіта», так і спеціальності «Початкова освіта» зустрічаються з труднощами організації педагогічного партнерства між суб'єктами освітнього процесу закладу — адміністрацією, педагогами, батьками та дітьми. Цей факт пояснюється ще й тим, що й багато самих педагогів не змогли перебудувати свою взаємодію з іншими учасниками освітнього процесу, спираючись на визначальні характеристики педагогічного партнерства: конструктивність, беззаперечна повага до кожного, розподілене лідерство.

Зазначимо, що педагогічне партнерство на сучасному етапі розвитку української системи освіти розглядається не лише як забезпечення ефективної комунікації між усіма суб'єктами освітнього процесу, але й як суттєвий елемент забезпечення якості освіти дітей дошкільного віку та молодших школярів. Проведене нами дослідження засвідчило, що ще в процесі аудиторних занять у студентів виникає питання: який зміст педагогічного партнерства стосовно його організації саме з дітьми дошкільного та молодшого шкільного віку? Деяка кількість майбутніх педагогів (9 %) має певні побоювання: чи не буде в цьому випадку суб'єкт-суб'єктна взаємодія, розподілене лідерство, на яких ґрунтується педагогічне партнерство, сприйматися дітьми як загравання з ними.

Слід відмітити, що саме в процесі організації педагогічного партнерства у закладі освіти у сту-

дентів виявляються не лише професійні знання, комунікативні здібності, але й особистісні якості майбутнього педагога — здатність до самовираження, прагнення до самореалізації. Тож діяльність Навчальної лабораторії творчої педагогіки покликана задля формування педагогічної майстерності, розвитку професійної компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти, вчителів початкової школи шляхом вироблення практичних умінь і навичок щодо застосування новітніх освітніх технологій співдіяльності та партнерської взаємодії з дітьми дошкільного, молодшого шкільного віку, із застосуванням власноруч створених освітніх продуктів: дидактичних матеріалів, методичних посібників, наочності. У Навчальній лабораторії творчої педагогіки проходять практичні та лабораторні заняття, працюють наукові гуртки, відбуваються методичні семінари, інструктивно-методичні наради, звітні конференції, студентські конкурси авторського навчально-методичного забезпечення освітнього процесу за фахом (дидактичні наочні матеріали, навчальні посібники, методичні кейси, тощо).

У світлі реалізації Концепції Нової української школи, актуалізується питання підготовки майбутніх педагогів до формування життєвих компетентностей дітей дошкільного віку (у закладах дошкільної освіти) та забезпечення готовності до формування наскрізних умінь молодших школярів. У процесі аудиторних занять та під час власне педагогічної практики ми мали змогу переконатися, що як у майбутніх вихователів, так і у майбутніх вчителів викликають труднощі самі підходи до формування життєвих компетентностей та наскрізних умінь учнів, організації освітнього процесу, за якої діяльність дитини виглядала б як самоосвітня, дослідницька, та б приносила їй радість та задоволення. Тож активна діяльність студентів під час аудиторних занять та занять у Центрі самопізнання та саморозвитку, Навчальній лабораторії творчої педагогіки сприяє оволодінню досить глибокими системними знаннями, що під час практики дозволяє інтенсифікувати процес формування відповідних практичних компетенцій.

Зазначимо, що в Педагогічному інституті відбувається постійний розвиток та оновлення освітнього педагогічного середовища, якому сприяє діяльність Центру самопізнання і саморозвитку, Навчальної лабораторії творчої педагогіки, Центру інноваційних освітніх технологій (ICR), що забезпечує поєднання наукових досягнень і практики, відповідність освітнього процесу світовим тенденціям. Зокрема, у наукових розвідках С. Паламар підкреслено актуальність використання інформаційно-комунікаційних технологій на основі впровадження хмарних технологій. На думку вченої, саме ці технології «...надають змогу відійти від знанневої накопичувальної парадигми й долучитися до формування літературної, інформацій-

ної, читацької, життєвої компетентностей завдяки свободі творчості, поетапному плануванню розумових дій» (Паламар С., 2017).

Наприклад, під час лабораторних та практичних занять у Центрі інноваційних освітніх технологій (ICR) майбутні педагоги мають можливість моделювати педагогічні ситуації в реальному освітньому процесі закладу дошкільної освіти та початкової школи, та добирати способи їх вирішення, творчо застосовуючи набуті знання (створювати пізнавальні відео-ролики, освітні мультфільм, комікси, застосовувати скрайбінг, майнд-меп, інфографіку тощо).

У них формується готовність до конструювання власних технологій розвитку, навчання та виховання дітей; з'являється здатність робити як організацію різних видів діяльності так і уроки «універсальними», тобто такими, які будуть забезпечувати формування різних життєвих компетентностей та наскрізних умінь дітей. Також, від початку навчання кожен студент напрацьовує власне портфоліо — цікаві методичні знахідки, діагностичний інструментарій, який допоможе майбутньому педагогу глибше зрозуміти особистість вихованця.

Студенти, працюючи в цих центрах на аудиторних або позааудиторних заняттях, мають можливість взяти участь у міждисциплінарних проєктах, навчальних тренінгах, оволодіти інно-

ваційними інструментами викладання, що, безперечно, сприяє підсиленню практико-орієнтованої компоненти освітнього процесу, розвитку здатності до самопрезентації, ефективному формуванню їх професійної компетентності.

Висновки. Таким чином, сучасна модель педагогічної практики майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти та вчителів початкових класів в Педагогічному інституті Київського університету імені Бориса Грінченка ґрунтується на принципах компетентнісного підходу; взаємодії і партнерства викладачів, студентів і практиків, які виступають наставниками молоді на базі освітніх закладів; широкої методичної підтримки студентів у професійному становленні, діяльнісного підходу до організації практичної підготовки, розв'язальної спрямованості та результативності.

Перспективи подальших досліджень. Слід зауважити, що дана стаття не вичерпує і не розкриває всіх аспектів зазначеної проблеми сучасної моделі практичної підготовки майбутніх педагогів, що потребує подальших досліджень та висвітлення отриманих результатів у подальших наукових публікаціях, а саме: пошук аналітичних інструментів виміру якості підготовки майбутнього педагога у контексті потреб суспільства, дітей, самого фахівця та власне процесу навчання у вищій школі в процесі викладання психолого-педагогічних та фахових дисциплін.

ДЖЕРЕЛА

1. Будас Ю.О. Підготовка майбутніх вчителів до інноваційної педагогічної діяльності засобами ділової гри: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. / Вінниц. держ. пед. ун-т ім. М. Коцюбинського. Вінниця, 2010. 20 с.
2. Вітвицька С. С. Формування готовності магістрів освіти до науково-дослідницької діяльності у процесі вивчення педагогіки вищої школи. *Збірник наукових праць Військового інституту Київського національного університету імені Тараса Шевченка*. 2014. Вип. 46. С. 262–268. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Znpviknu_2014_46_41
3. Дубасенюк О.А. Концептуальні моделі педагогічної освіти: наукові пошуки та здобутки. *Професійно-педагогічна освіта: сучасні концептуальні моделі та тенденції розвитку*: монографія. Вид. 2-ге, доп. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2008. С. 8–29.
4. Клокар Н.І. Психолого-педагогічна підготовка вчителя до інноваційної діяльності: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. Київ. 1997. 227 с.
5. Машкіна Л.А. Підготовка студентів педагогічних училищ та коледжів до використання інноваційних технологій в дошкільних закладах: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. К., 2000. 175 с.
6. Мещанінов О.П. Сучасні моделі розвитку університетської освіти в Україні: монографія. Миколаїв: Вид-во МДГУ ім. Петра Могили, 2005. 460 с.
7. Неперервна професійна освіта: проблеми, пошуки, перспективи: монографія / за ред І. А. Зязюна. Київ: Вид-во «Віпол», 2000. 636 с.
8. Пуховська Л.П. Професійна підготовка вчителів у Західній Європі: спільність і розбіжності: монографія. К.: Вища шк., 1997. 179 с.
9. Паламар С.П. Формування літературної компетентності в учнів основної школи засобами інформаційно-комунікаційних технологій. *Педагогічна освіта: теорія і практика*: зб. наук. пр. 2017. 278 с.
10. Рафальська М. Демократична школа: практичний посіб. / заг. ред. О. Шинаровської. Європейський центр імені Вергеланда. Осло, 2017. 38 с.
11. Сисоєва С.О. Теоретичні і методичні основи підготовки вчителя до формування творчої особистості учня: дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.04. К., 1997. 526 с.

REFERENCES

1. Budas, Yu. O. (2010). Pidhotovka maibutnikh vchyteliv do innovatsiinoi pedahohichnoi diialnosti zasobamy dilovoi hry [Preparation of Future Teachers for Innovative Pedagogical Activity by Means of Business Game]. PhD Thesis, Vinnytsia: Vinnyts. derzh. ped. un-t im. M. Kotsiubynskoho (in Ukrainian).
2. Vitvytska, S. S. (2014). Formuvannia hotovnosti mahistriv osvity do naukovy-doslidnytskoi diialnosti u protsesi vyvchennia pedahohiky vyshchoi shkoly [Formation of Readiness of Masters of Education for Research Activity in the Process of Studying Higher School Pedagogy]. *Collection of Scientific Works of the Military Institute of the Taras Shevchenko National University of Kyiv*, Vyp. 46 (in Ukrainian).
3. Dubaseniuk, O. A. (2008). Kontseptualni modeli pedahohichnoi osvity: naukovi poshuky ta zdobutky [Conceptual Models of Pedagogical Education: scientific research and achievements]. *Profesiino-pedahohichna osvita: suchasni kontseptualni modeli ta tendentsii rozvytku* [Vocational Education: modern conceptual models and development trends]. Zhytomyr: Vyd-vo ZhDU im. I. Franka (in Ukrainian).
4. Klokar, N. I. (1997). Psykholoho pedahohichna pidhotovka vchytelia do innovatsiinoi diialnosti [Psychological Pedagogical Preparation of Teachers for Innovative Activities]. PhD Thesis, Kyiv (in Ukrainian).
5. Mashkina, L. A. (2000). Pidhotovka studentiv pedahohichnykh uchylshch ta koledzhiv do vykorystannia innovatsiinykh tekhnolohii v doshkilnykh zakladakh [Preparation of Students of Pedagogical Schools and Colleges for the Use of Innovative Technologies in Preschool Institutions]. PhD Thesis, Kyiv (in Ukrainian).
6. Mieshchaninov, O. P. (2005). Suchasni modeli rozvytku universytetskoi osvity v Ukraini [Modern Models of University Education Development in Ukraine]. Mykolaiv: Vyd-vo MDHU im. Petra Mohyly (in Ukrainian).
7. Nepererna profesiina osvita: problemy, poshuky, perspektyvy. (2000). [Continuing Professional Education: problems, searches, prospects]. Monohrafiia, za red I. A. Ziaziuna, Kyiv: Vyd-vo "Vipol" (in Ukrainian).
8. Pukhovska, L. P. (1997). Profesiina pidhotovka vchyteliv u Zakhidnii Yevropi: spilnist i rozbizhnosti [Teacher Training in Western Europe: commonalities and differences]. Kyiv (in Ukrainian).
9. Palamar, S. P. (2017) Formuvannia literaturnoi kompetentnosti v uchniv osnovnoi shkoly zasobamy informatsiino-komunikatsiinykh tekhnolohii [Formation of Literary Competence in Primary School Students by Means of Information and Communication Technologies]. *Pedahohichna osvita: teoriia i praktyka: zbirnyk nauk. prats*, Kyiv (in Ukrainian).
10. Rafalska M. (2017). Demokratychna shkola: praktychnyi posibnyk [Democratic School: practical guide]. Zah. red. O. Shynarovskoi, Yevropeyskyi tsentr imeni Verhelanda, Oslo (in Ukrainian).
11. Sysoieva, S. O. (1997). Teoretychni i metodychni osnovy pidhotovky vchytelia do formuvannia tvorchoi osobystosti uchnia [Theoretical and Methodical Bases of Preparation of Teacher for Formation of Creative Personality of Student]. PhD Thesis, Kyiv (in Ukrainian).

М. Машовец, Н. Голота, А. Карнаухова

СОВРЕМЕННАЯ МОДЕЛЬ ПРАКТИЧЕСКОЙ ПОДГОТОВКИ БУДУЩИХ ПЕДАГОГОВ

В статье проанализирована современная модель практической подготовки воспитателей учреждений дошкольного образования и учителей начальной школы, обоснована деятельность Центра самопознания и саморазвития, Центра инновационных образовательных технологий (ICR), Учебной лаборатории творческой педагогики, которые обеспечивают сочетание научных достижений и практики в образовательном процессе. Освещена работа центров на аудиторных и внеаудиторных занятиях, в процессе которых студенты принимают участие в междисциплинарных проектах, учебных тренингах, овладевают инновационными инструментами преподавания, что, безусловно, способствует усилению практико ориентированной компоненты образовательного процесса, развития у будущих педагогов способности к самопрезентации, эффективному формированию их профессиональной компетентности.

Ключевые слова: заведение дошкольного образования, заведение общего среднего образования, модель, практическая подготовка, педагогическая производственная практика, профессиональная деятельность, студенты.

M. Mashovets, N. Golota, A. Karnaukhova

MODERN MODEL OF PRACTICAL TRAINING OF FUTURE TEACHERS

The task of vocational education at the present stage of development of society is to train competitive professionals with professional mobility, skills of rapid adaptation to changing conditions of society, methods

of self-education, improving the quality of their own professional activities and its product. The article analyzes the modern model of practical training of teachers, namely: future educators of preschool education and primary school teachers in the educational process of the Pedagogical Institute of Borys Grinchenko Kyiv University. The current modernization of the domestic education system creates increased requirements for the quality of training of modern teachers, which is not only to modernize the content of profile-oriented disciplines, but also requires appropriate organization of various types of pedagogical practice.

The authors investigate various aspects of training future teachers to carry out professional activities in preschool and primary schools. In particular, the activities of the Center for Self-Knowledge and Self-Development, the Center for Innovative Educational Technologies (ICR), the Educational Laboratory of Creative Pedagogy are substantiated, providing a combination of scientific achievements and practice in the educational process. It is in the process of training in these centers that students have the opportunity to model different components of future pedagogical activities and choose different ways to solve them given the proposed features of the pedagogical situation, which will further contribute to the formation of future teachers holistic perception of professional activity. all participants in the educational process, the ability to make independent decisions and respond quickly to the challenges of everyday teaching.

The peculiarities of students' work in the centers in classroom and extracurricular classes are revealed, in the process of which future preschool educators and primary school teachers have the opportunity to participate in interdisciplinary projects, trainings, master innovative and digital teaching tools. component of the educational process and ensures the competitiveness of young professionals.

The article identifies tools for information and educational environment that should be used in working with students (STEAM-education, storytelling, kahoot, answergarden), which will promote the development of future teachers' ability to self-presentation, the effective formation of their professional competence.

Key words: preschool institution, general secondary education institution, model, practical training, pedagogical production practice, professional activity, students.

Стаття надійшла до редакції 18.10.2020 р.

Прийнято до друку 25.10.2020 р.